

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی

۲۰۲۴/۱۰/۱۱

پښتو ژباړه: رحمت آریا

د پادشاه میلیندا

پوښتنې

۷۳ برخه

[د بودا شور او ویاړ]

دري دېرشم: بناغلی ناگه سینا! هغه مبارک ویلي دي: " ای بهیوگانو! که ستاسو په منځ کې هر یوه زما، یا زموږ د دین «دهما» یا د قانون ستاینه وکړه نو تاسو ته نه بنایي چې فکري بنادي، خوښي یا فکري ویاړ وکړئ!" او له بلې خوا تنها گنا هغه مهال محظوظ، خوښ او په هلهو کې ډوب شو کله چې برهمن سیله² دده ستاینه وکړه او ددې ستاینې په غبرگون کې ده د خپل ځان په ستایلو کې لا نور وړاندې لار او وئې ویل:

" سیله! زه پاچا یم، ستر پاچا

د عدل او بنسپگنو.

گرځومه

څرخ

د سلطنتي بگی

په عدل او بنسپگنو –

داسې څرخ چې

نور

هېڅ څوک ئې بېرته

په شانۀ شي گرځولی!"³

¹ - From the Brahma-gāla Sutta in the Dīgha Nikāya (I, 1, 5).

² - Sela the Brahman

³ - په درېمي سوتا نيباټه (Sutta Nipāta (III, 7, 7) کې له سيله سوتا Sela Sutta څخه: پوهاند فوسبول Professor Fausböll په خپلې ژباړې سنزره ('Sacred Books of the East') stanza (at vol. x, p. 102) کې هغه ټکي ته نغوته کوي چې د بودا همدا وينا د يحيى ع 37. John xviii له وينا سره برابره گڼي. [تسه وايي له هغې ورځې چې زه زېږېدلی یم، تر اوسه زه پاچا یم.] [د همدې لپاره زه دې نړۍ

د پاڼو شميره: له 1 تر 5

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: دليکنې د ليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خپر و لولئ

اوس نو که لومړنی را اخیستل شوی نقل قول صحیح وي نو الزماً دویم هغه باید غلط وي، خو که دویم صحیح وي نو لومړی باید غلط وي. دا هم د یوې غبرګې دوي استوي ستونزې په شان ده چې تاسو مخې ته ئې د حل لپاره ږدم.

څلور دېرشم: [۱۸۴] گرانه پاچا! ستاسو دواړه را اخیستل شوي اقوال صحیح دي. خو لومړنی نقل قول هغه مبارک په دې موخه فرمایلي چې بیان وکړي په صدق، دقیقاً له حقیقت او واقعیت، احساس او ادراک، طبیعي حقیقت، ذات او جوهر او د دهما د ځانګړتیاو له علایمو سره په سمون کې. او دویم نقل قول ددې لپاره نه دی ویل شوی چې شهرت تر لاسه کړي، او نه ئې د روح لپاره ویلي، نه ئې په دې هیلي او توندې ویلي چې انسانان دې دده پیروان شي. بلکه د رحمت او مینې او د نورو د لید لوري د بنسټګنو لپاره ئې ویلي، په دې ادراک چې په دې به درې سوه ځوان برهمنان د حقیقت علم تر لاسه کړي چې ویلي ئې دي: "سپله زه پاچایم، ستر پاچا د عدل او بنسټګني".

دېر بنه ناګه سینا! همداسې ده، هغه څه چې تاسو وویل زه ئې منم.

[په دې سره د فکري وپارني معضله پای مومي]

[لطف او عاقبت]

پینځه دېرشم: بساغلی ناګه سینا! هغه مبارک فرمایلي چې: "

"هېڅ چا ته ضرر مه رسوي

په نړۍ کې په مینې او مهربانۍ ژوند وکړئ."⁴

له بلې خوا ئې ویلي چې: "هغه چا ته سزا ورکړئ چې د سزا⁵ ورکولو وړ وي او په هغه چا مرحمت وکړئ چې د مرحمت وړ وي" [۱۸۵] اوس نو ناګه سینا خبره دلته ده چې سزا ورکول د چا د لاس یا د پښو د پرېکولو، څوک په متروکو

ته راغلی يم چې د رښتیا او عدل شاهد اوسم. [دلته که څوک د "رښتیا یا حقیقت" وییکی په پالي ژبې وژباړي نو په دقیق ډول به هماغه د دهما، عدل، دین، حقیقت، بنسټیزې ځانګړتیاوې "وژباړل شي. همدا متن د پوهاند فوسبول په ژباړې کې داسې دی: ای سپله زه پاچایم، یو بی ساری مذهبي "دهماراګه Dhamma-rāga" پاچا، چې په عدل "دهما" ولاړ دی. زه څرخ تاروم، هغه څرخ چې پیاوړی دی او څوک ئې مقاومت نه شي کولی" لیکوال

4 - From the 521st Gātaka.

5 - هغه پېچلتیا چې ددغه نقل قول په ابهام کې شته لاندې به ولیدل شي. لیکوال

د پانو شمېره: له 2 تر 5

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلېکنې د لېکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په څیر و لولئ

وهلو 6، بندي کولو، شکنجه کولو 7، اعدامولو، د چا د مقام د راتپولو 8 په معنی ده. داسې یوه وینا د هغه مبارک له شان سره نه بڼایي او هغه مبارک نه باید داسې ویلي وي. ځکه که لومړنی قضیه صحیح وي نو دا بله ئې باید غلطه وي خو که دا بله صحیح وي نو الزماً دا قضیه چې چا ته دې ضرر ونه رسېږي، او د مهربانۍ او مینې په نړۍ کې دې څوک ژوند وکړي، باید غلطه وي. دا هم د یوې دوه استوې ستونزې په شان ده چې ستاسو مخې ته ئې د حل لپاره ږدم.

شپږم ډبرشم: لویه پاچا، هغه مبارک دواړه احکام ورکړي چې تاسو دلته رانقل کړل. لومړنی حکم وایي چې هېڅ چا ته تان مړه رسوئ او د مینې او مهربانۍ په نړۍ کې ژوند وکړئ – دا هغه دکتورین دي چې ټولو بوداگانو تصدیق کړي دي. دا حکم د دهما د راڅرگندولو حکم دی. ځکه دهما ځانته خپله خپله ځانگړتیا لري او د تان په نه رسولو ټینگار کوي. له دې کبله دا وینا نیغ په نیغه ورسره سمون لري. خو دویم حکم چې تاسو رانقل کړ خپل مشروط کارونگ لري [چې سمه معنی مو ورڅخه نه ده اخیستی. ددې رښتوني معنی دا ده: " مطیع کړئ چې باید مطیع شي، ورپسې کوبښ وکړئ، وئې کړئ، هغه ته پاملرنه وکړئ چې د هاند او هڅې، د بڼر او تصدیق وړ وي" 9]. لویه پاچا! ویارجن زړه باید مطیع شي، او پر ځای ئې باید مطیع زړه وکړل شي – شریر زړه باید مطیع شي او پر ځای ئې د بڼېگنې زړه وکړل شي – فکري اېمال باید مطیع شي او پر ځای ئې باید فکري دقت وکړل شي – [۱۸۶] هغه چا ته چې غلط افکار ورکړل شوي باید مطیع شي او پر ځای ئې باید هغه څوک ورڅخه جوړ شي چې بڼه او صحیح افکار ئې تر لاسه کړي وي – هغوی چې شریف او اصل نه دي باید مطیع شي، او پر ځای ئې باید د شرافت تخم وکړل شي – غل 10 باید مطیع کړی شي او پر ځای ئې باید صادق ورور وکړل شي.

اووه ډبرشم: راځه ستا خبره دې همداسې وي او وبه ئې منم ناگه سینا. خو اوس تاسو په خپلو خبرو کې ځان زما په گوتو کې راکړ او هغه ټکي ته راوگرځېدلئ چې ما خپله پوښتنه راپورته کړې وه. وگورئ بڼاغلې ناگه سینا! غل دې د هغه چا له پلوه باید مطیع شي چې د هغه د مطیع کېدلو لپاره کار وکړي؟

6 - ودھا Vadha په معنی کې میهمه ده او بله معنی ئې وژل هم ده. سیمهالي متن ئې ډېر تکراروي. لیکوال

7 - کارنا Kârânâ هینه تي کمبوري Hinati-kumburè ئې توئلیما tœlîmaya یعنی د متروکو وهلو په منی ژباړي. لیکوال

8 - سنتاتي ویکو پنم Santati-vikopanam تحت اللفظي معنی ئې " د ژوند دوام ته د تان رسولو" په معنی ده. هینه تي کمبوري وایي چې "د ژوندانه د تاووم ته د ضرر رسولو" په معنی ده، او کېدی شي مؤلف دې ته لېواله وو چې په خپلې لیکنې کې مترادف لغات وکاروي چې په حقیقت کې هماغه یوه معنی بڼدي. خو زما په اند سنتتي د " سطرېندی او نسب" په معنی هم ده، دا اصطلاح کېدی شي په برابره هماغه معنی ولري چې د سزا ورکولو معنی وښندي چې ما په پورته ډول په متن کې ژباړلی دی. لیکوال

9 - اري يو Ariyo او ان اريو anariyo له تخنیکي اړخه په دې معنی کارول شوي چې هغوی اصلیت نه لري او شریف نه دي او هغه ئې چې لري یعنی اري یو دي نو د شرافت اته استوي لاري Noble Eightfold Path ته ننوتلي دي – لیکوال

10 - کورو: Coro : بڼایي دلته تلویحاً د قتون غري ته چې ارزښت ئې لري، کارول شوی وي، او عادي متدین ته تان اړوي. له دې کبله دا وییکی دلته د بېلگې په توگه د څلورمې پاراگیکا Pârâgikâ (د سوتا وېبانهگه Sutta Vibhânġa) د قصې په پېلنيزي معرفتي برخې کې کارول شوی چې په کې څلور ډوله مذهبیان " غله" له یو بله بېل شوي دي (پرتله کړئ: زموږ قصه چې د پسو په جامو کې د لویه قصه ده). خو پاچا ئې په تحت اللفظي ډول را اخلې. لیکوال

لويه پاچا! که په ناديب کېږي نو پرېږدئ چې ناديب شي، که په جريمه کېږي نو پرېږدئ چې جريمه شي، که د تبعيد وړ وو نو پرېږدئ چې تبعيد شي، او که د وژلو وړ وو نو پرېږدئ چې ووژل شي.

چې داسې ده ناگه سينا، اوس نو پوښتنه دا ده چې آيا د غلو اعدامول د تنها گناگانو د دکتورينو کومه برخه ده؟

څرگنده ده چې نه گرانه پاچا

چې نه ده نو ولي تنها گناگانو دا ويلي چې غله ته دې د بهتره کېدلو لارښوونه وشي؟

گرانه پاچا! هر هغه څوک چې اعدامېږي داسې څوک دی چې اعدام دې شي خو دده اعدامېدل د تنها گناگانو د رأيي او ليد لوري پر بنسټ نه تر سره کېږي. دده اعدامېدل دده د خپلو اعمالو پر بنسټ کېږي، دی به د خپلو اعمالو پر بنسټ کړول کېږي. که ددهما دکتورين يوي خواته کېږدو چې د «د بودا له پلوه ئي»¹¹ لارښوونه شوي، لويه پاچا! آيا د يوه انسان لپاره چې هېڅ غلط عمل ئي نه دی تر سره کړی، او بي گناه په لارې روان وي، دا شوني ده چې بندي دې شي او د يوه عاقل انسان له پلوه دې په مرگ محکوم شي.

څرگنده چې نه

ولي؟

ځکه چې دی بي گناه دی

همدا خبره ده لويه پاچا چې غل د تنها گنا د وينا له مخې په اعدام نه محکومېږي، بلکه د غله د خپل عمل له مخې ده چې ده ته دا سزا ورکول کېږي، ځنگه کېدی شي چې په دې شرحي کې هر ه خطا دې برناحقه د ولي الأمر پر غاړې ولوېږي؟

څرگنده ده چې نه شي کېدی صاحبه

اوس نو تاسو په خپله گورئ چې د تنها گناگانو لارښوونې په حقه دي.

دېر بنه ناگه سينا! تاسو چې څه وويل زه ئي منم

[په دې سره د مهرباني او عقوبت ستونزه پای مومي]

11 - په قوسينو کې راغلي کلمات د هينه تي کمبوري د لغاتو له ټولگي څخه دي - ليکوال

د پانو شميره: له 4 تر 5

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: دليکني د ليکنيزي بني پاروالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خير و لولئ

د شیخانو شرل

یادونه: قدرمنو لوستونکو! دا هم د بناعلی رحمت آریا د آرشیف: [لینک](#)